

Serdar Kaya

Endoktrinasyon ve Türkiye'de Toplum Mühendisliği

 InrengiKitap

2.
Baskı

Serdar Kaya | Endoktrinasyon ve Türkiye’de Toplum Mühendisliği

Siyaset bilimci. Yazarın internet adresi: www.serdarkaya.com.

Kitabın internet adresi: www.serdarkaya.com/endoktrinasyon

Nirengi Kitap: 5

İnceleme: 1

Serdar Kaya, Endokrinasyon ve Türkiye’de Toplum Mühendisliği

ISBN: 978-605-55-15-00-3

Birinci Baskı: Nisan 2010 (1000 Adet)

İkinci Baskı: Aralık 2011 (1000 Adet)

Yayına Hazırlayan: Mehmet Fatih Çelikkaya

Sanat Yönetmeni: Selman Bıyık

Baskı Hazırlık: Nirengi

Baskı: Cantekin Matbaası, Ankara T. 0312 384 34 35

© Serdar Kaya

© Nirengi Kitap

Nirengi Kitap, bir Birleşik Dağıtım Kitabevi markasıdır.

NİRENGİ KİTAP

Birleşik Dağıtım Kitabevi

Bayındır Sokak, No: 6/ 33 Kızılay, Ankara

T. 0312 431 89 60 F. 0312 432 19 65

W. nirengikitap.com **E.** nirengi@nirengikitap.com

Serdar Kaya

Endoktrinasyon

ve Türkiye'de Toplum Mühendisliği

Gölsüm İnek'e

İÇİNDEKİLER

9 Giriş

15 İnsan

- 17 Milgram Deneyi
- 33 Hannah Arendt ve “Kötülüğün Sıradanlığı”
- 37 Stanford Hapishane Deneyi
- 47 Asch Deneyi
- 57 Konu Çalışması (1): Kore Savaşı

63 Eğitim

- 65 Otoriter Eğitim ve Tektipleştirme
- 73 Kitlesele Eğitimde Kullanılan Yöntemler
- 81 Konu Çalışması (2): Türk İşi Talim ve Terbiye
- 99 Konu Çalışması (3): Türk Milli Eğitiminde Lider Kültü
- 109 Eğitim, Kollektif Kimlik Oluşumu ve Ötekileştirme

119 Modernite ve Tektipleştirme

- 121 Modernite, Ulus-Devlet, Milliyetçilik
- 127 Konu Çalışması (4): Türkiye'de Milliyetçilik ve Ulus-Devlet
- 143 Konu Çalışması (5): Orhan Çakıroğlu: Zamanımızın En Meşhur Polis Hafiyesi143

151 Kitle Yönetimi

- 153 Propaganda153
- 163 Konu Çalışması (6): Türkiye'de Propaganda
- 183 Militarist Endoktrinasyon183
- 191 Konu Çalışması (7): I. Dünya Savaşı'nda “Siper Savaşı”
- 203 Siyasi Sembolizm (Ya Da Rejimin Gören Gözleri)
- 215 Organize Dinler215

225 Sonuç

229 Bibliyografi

235 Dizin

60'lı yıllarda Fransa'da çıkmış olan ve nihayetinde kapatılan Hara Kiri dergisinin "Ordu size bir iş bulur" başlıklı sayısı.

GİRİŞ

Kitleleri önceden belirlenmiş bir kalıba sokmak ve bu şekilde herkesin aynı zihniyet doğrultusunda düşünmesini temin etmek isteyen bütün siyasi iktidarların dikkate almak durumunda oldukları kimi gerçeklikler vardır. Zira yığınları kontrol edebilmek, insan tabiatını ve kitle psikolojisini iyi bilmeyi gerektirir. Bu kitap bugüne dek sosyal psikoloji alanında yapılmış olan kimi temel çalışmaları inceleyerek, insanların mükemmelden uzak olan düşünsel yapılarının (1) otorite, (2) kurumlar ve (3) diğer insanlar tarafından ne şekillerde manipüle edilebileceği konusunu değerlendiriyor.

Kitle ya da zihin kontrolü konusu, popüler kültürde insanların karşısına daha çok aksiyon filmlerinde çıkıyor. Özellikle 1980'li yıllarda, insanların zihnine hükmederek onları kendi istedikleri şekilde robotlaştıran devlet kurumlarını (ya da uzaylıları) konu alan pek çok film çekilmişti. Daha çok dönemin Marksistlerinin ilgi gösterdikleri bu türden konulara sahip olan filmlerin, Amerika Birleşik Devletleri gibi hükümetten şüphe duymanın siyasi kültüründe önemli bir yeri olan bir ülkeden çıkması şaşırtıcı değildi.

Ancak bu kitapta sözü edilen kontrol, bu türden bir şey değil. Buradaki kontrolden kasıt, başlangıçta boş bir sayfa (*tabula rasa*) hükmünde olan insan zihninin kimi değer yargılarıyla şekillendirilerek dünyayı belli bir zihniyetin içerisinden algılayacak hale getirilmesi. Yani, bu kitap, nörolojiden ziyade psikolojinin ve sosyolojinin ilgi alanına giren, beyin kimyasından ziyade eğitim (sosyalleşme) ile ilgili olan, siyasi otoritenin de işin içine girmesi durumunda ise, siyaset bilimini ve siyasi eğitim (siyasi sosyalizasyon)¹ konusunu da ilgilendirmeye başlayan bir süreci ele alıyor. Bu süreç, insanlara bir şeyleri zorla ya da ilaç tesiriyle değil, gerçekten kendi kendilerine düşündürmeyi ya da yaptırmayı amaçlayan (yani nesneleştirilerek istenilen kıvama getirilmiş olan bir insanın, davranışlarını kendi iradesiyle şekillendirdiğini düşünmesini hedefleyen) son derece sinsi bir yapıya sahip. Victor Hugo'nun, 1869 yılında yazdığı "Gülen Adam" (*The Man Who Laughs*) adlı romanında aktardığı bir parça sıradışı bilgiler, bu sinsi yapıya dair bir mukayese imkanı sunuyor.

Victor Hugo, söz konusu romanında, 17. yüzyılda değişik bir tür çocuk alım-satımıyla uğraşan kimi insanlardan söz ediyor. Hugo'nun çocuk taciri (*comprachico*) olarak nitelendirdiği bu adamlar, küçük yaştaki çocukları satın aldıktan sonra porselen vazolara yerleştiriyorlar. Çocukların yıllar boyunca yavaş yavaş büyüyen bedenleri zamanla porselen vazoların dış kıvrımlarını doldurmaya başlıyor ve neticede tamamen vazonun şeklini alıyor. Çocuk tacirlerinin bunu yapmaktaki amacı, bu yöntemle ürettikleri hilkat garibelerini panayırlarda sergilenmek üzere satmak.

Victor Hugo'nun o dönemde sektörleşmiş olduğunu ifade ettiği bu süreçte, çocuklar, ticari birer hammadde durumunda. Hugo, bu durumu şu cümlelerle ifade ediyor:

¹ Kabaca "ideolojik eğitim" olarak günlük dile çevrilebilecek olan "siyasi sosyalizasyon" ifadesi, İngilizce literatürdeki "political socialization" kavramına karşılık geliyor. Ancak Türkiye'de siyasi kelimesi "siyasal" ve "politik", sosyalizasyon kelimesi ise "sosyalleşme" ve "toplumsallaşma" şekillerinde de kullanıldığından, bu kavrama Türkçe literatürde dokuz farklı şekilde referansta bulunulabiliyor: siyasi sosyalizasyon, siyasal sosyalizasyon, politik sosyalizasyon, siyasi sosyalleşme, siyasal sosyalleşme, politik sosyalleşme, siyasi toplumsallaşma, siyasal toplumsallaşma ve politik toplumsallaşma.

Serdar Kaya

Endoktrinasyon ve Türkiye'de Toplum Mühendisliği

"Serdar Kaya, Türk 'eğitim' sisteminin nüfuz edip de köreltmediği nadir zihinlerden birine sahip. Ve dahası, hem siyasete hem de dünyaya doğru değerlerin içinden bakıyor. Yazdıklarına, tek kelimeyle, şapka çıkarıyorum."

Mustafa Akyol / *Star*

"Hegel bizi 'öteki'yle tanıştıralı iki asırdan fazla oldu; Rimbaud 'Ben, bir başkasıdır' diyeli neredeyse bir buçuk asır; Arendt kötülüğün sıradanlığını tarif edeli yarım asır geçti. Ama 'devlet' dediğimiz makine, dünyanın her yerinde, itaatkar bireyler, sıradan kötüler ve tabii, bol miktarda 'öteki' üretme faaliyetini sürdürüyor. Serdar Kaya vahim bir üretim hatası. Tektipleştirilememiş bir zihin, tehlikeli bir yazar."

Yasemin Çongar / *Taraf*

"Serdar Kaya elinizdeki kitapla düşünce dünyamıza önemli bir katkıda bulunuyor. Devlet otoritesinin bireyler üzerindeki derin tahakkümüne getirdiği eleştiri günümüzde en çok ihtiyaç duyulan konuların arasında."

Ahmet Kuru / San Diego State University

"Kesinlikle 'zararlı' bir kitap. Özellikle de derslerine günü gününe çalışan, yatmadan önce sütünü içen ve otoriteye itaat eden akıllı-uslu öğrenciler için! 'Yaşadığımız dünyayı ve ülkeyi daha iyi anlamak için hangi kitapları okumalı?' diye soran öğrencilerim için hazırladığım 'Zararlı Kitaplar Listesi'ndeki 20 eserden biri."

Bekir Berat Özipek / İstanbul Ticaret Üniversitesi

GENEL DAĞITIM:
BİRLEŞİK DAĞITIM KİTABEVİ
BAYINDIR SK. NO: 6/33 KIZILAY, ANKARA
T: +90312 431 89 60 F: +90312 432 19 65

nirengikitap.com